

Naturskyddsföreningen

Tyresö

PROGRAM

Vår & sommar

2016

Nu är vi över
1.700 medlemmar
i Tyresö!

café planet

Kallelse till årsmöte 15 mars

<http://tyreso.naturskyddsforeningen.se/>
<https://www.facebook.com/TyresoNaturskyddsforening>

I Paris kom världens länder överens om att jordens temperaturökning inte får överstiga 2 grader, helst närmare 1,5gr. Detta arbete ska följas upp och revideras globalt vart 5:e år.

Just nu är temperaturökningen på jorden 0,8 grader och vi ser redan **följder av klimatförändringar** runt jorden. **Men omställningen har börjat.** Sverige har minskat sina utsläpp med ca. 25 % sedan 1990 och nu gäller det att vi ökar farten. Det viktigaste är att byta den fossila energin (olja, naturgas, torv) mot förnyelsebar energi (sol, vind, våg, biogas).

Resultatet i Paris måste få effekt i Sverige och i Tyresö

Sverige behöver därför skärpa klimatmålen. Den **första mars** i år ska **följder av klimatförändringar** runt jorden. **Men omställningen har börjat.** Sverige har minskat sina utsläpp med ca. 25 % sedan 1990 och nu gäller det att vi ökar farten. Det viktigaste är att byta den fossila energin (olja, naturgas, torv) mot förnyelsebar energi (sol, vind, våg, biogas).

- Eftersom rika länder ska agera föregångare, är den logiska slutsatsen att Sverige bör nå närmare 0% utsläpp av växthusgaser runt 2030 istället för det nuvarande målet 2050, säger Svante Axelsson, Naturskyddsföreningen.

Det har faktiskt visat sig att utsläppsminskningen hittills gått snabbare än förväntat!

Vad händer i Tyresö?

I slutändan är det ofta kommunerna i världen som måste ta tag i klimatfrågan. Och de flesta kommuner har stor rådgivning över konkreta miljöåtgärder utan att behöva be om lov av staten! Tyresö har en klimatstrategi ("*Klimatstrategi för Tyresö kommun*" www.tyreso.se) med delmål 2015, som ska redovisas nu i februari. Därefter ska strategin förnyas. De största utsläppen kommer från fossila bränslen för uppvärmning och transporter.

Ett stort fokus bör därför ligga på energieffektivisering och förnybar energi, med mål att bli en närmast fossilfri kommun, helst redan 2030. Positivt att Tyresö har investerat i vindkraft och samordnat varutransporter med grannkommunerna. Fint att kommunen också ansluter sig till nätverket "Eko-kommunerna". Men nu behöver vi också se en verklig solesrevolution i kommunen. Både i kommunens nuvarande fastigheter och i alla som ska byggas.

Alla nya byggnader kan då, tillsammans med energieffektivisering, bli klimatneutrala. Det bör vara ett krav för varje bygglov framöver. (Se notis på nästa sida)

Vad du och jag kan göra som privatpersoner?

Mycket, på många sätt! Mycket i vårt program handlar om hur vi var och en, kan bli en del av lösningen istället för en del av problemet. **Genom evenemang under rubriken café planet** vill vi skapa ett forum för samtal om hur vi får en hållbar framtid. **Vårt första café planet** blir onsdag 20 april på **biblioteket**, Tyresö C. kl.18. (se sid 4) Ta med dina vänner på film och samtal om möjligheter att ställa om vår tillvaro för ökad livskvalitet och friskare planet.

VI SÖKER.....

Till styrelsen i Tyresökretsen söker vi i första hand:

- **Kassör** för enkel ekonomiadministration (ingen särskild utbildning krävs).
- **Webbadministratör** till vår hemsida. Mjuk övergång tillsammans med nuvarande administratör.

Givetvis är ALLA intresserade medlemmar välkomna att delta i styrelsearbetet!

Kontakta vår ordförande Solveig Dahl 070-3501139 eller solveig.dahl10@gmail.com

Falköga i Tyresö

Pilgrimsfalken, som har mycket skarp syn och ser längre än de flesta, var utrotningshotad men har räddats genom Naturskyddsföreningens arbete och är därför vår symbolfågel.

gör en loop av lycka efter det lyckade klimatmötet i Paris, där alla länder enades om att temperaturhöjningen på jorden inte får överstiga 2 grader. Alla Sveriges kommuner bör därför vara klimatneutrala redan 2030. Om 15 år! En gemensam kraftansträngning är helt nödvändig. Får vi ett Klimatråd i Tyresö?

är entusiastisk inför upprustningsprojektet Wättingestråket som har stora möjligheter att utveckla ekologiska samband och spridningsvägar för att bibehålla och stärka ekosystemtjänsterna (producerande, reglerande, understödande och kulturella) i området, men höjer en varnande vingspets för en alltför omfattande exploatering av anslutande Wättingebacken.

är förväntansfull inför den nya arrendatorns ambitiösa målsättningar för driften av visningsjordbruket vid Uddyby Gård.

önskar kommunen lycka till med förhandlingarna om markinköp i Skrubba-triangeln.

förfasar sig över att kommunen fortsätter planarbetet med utbyggnad av Kv. Lastbilen 7 på känslig kommunal naturmark i Petterbodastråket mot Ridstallet. Samtidigt som man drastiskt minskar viktiga grönområden vid Kryddvägen.

noterar att de vilda djuren i Nacka/Erstavik fortfarande väntar på att träffa nya partners från Tyresö via den nya viltpassagen vid "Rackethallen".

ser fram mot alla fåglar som i framtiden kan häcka på de vilda gröna taken i Norra Tyresö Centrum.

Analytiker: Solenergi snart lika billigt som kolkraft!

Solenergi kommer att fortsätta rasa i pris och kan bli mer kostnadseffektiv än kolkraft redan nästa år, säger en analytiker vid Deutsche Banks kapitalförvaltning till Svd Näringsliv, den 25 januari 2016. Prisutvecklingen är nästan ofattbar. På bara 5-6 år har den blivit ca. 80% billigare.

Europa med Tyskland i spetsen har tidigare drivit på utvecklingen av solkraft. Men idag är det istället länder som Japan, Kina och USA som leder utvecklingen och den nya efterfrågan. Det som bromsar prisrasen nu är den stora efterfrågan! Prata om framtidsbransch som kan skapa många jobb! I USA är också smarta affärsmetoder drivande, där solenergi-företag själva betalar installationen på konsumenternas hus. Som privatperson åtar man sig bara att köpa den el som anläggningen producerar - för 15-20% lägre kostnad än elen från nätet!

NYA TIDER!

Nu vill vi kunna nå dig med vår information utan att behöva göra dyra och oekologiska pappersutskick med porto. Du kan få all vår information digitalt, som pdf-filer! Även våra programblad men...

Vi saknar e-postadresser till många av våra medlemmar i kretsen.

Mejla gärna din e-postadress till: **kjell.b.borgstrom@gmail.com** så för vi in den i vårt medlemsregister. Glöm inte att också ange medlemsnummer (finns på Sveriges Natur) samt namn och adress.

Även du som nyligen ändrat e-postadress ombedes mejla oss enligt ovan. Uppgifterna kommer givetvis endast att användas av oss för föreningsändamål och är i trygga händer.

De 2 första medlemmarna som lämnar sin e-postadress får hämta var sin fin årsbok "ÅGODELA" hos oss.

Vår- och sommarprogram 2016

För information och ev. ändringar, se hemsidan:
tyreso.naturskyddsforeningen.se

"Yllet" Spinn och tovningskurs

Start **Tors. 4 februari kl. 18.00-21.00**
Varannan torsdag ojämna veckor (även *inhopp!*) Plats: Kvarnhjulet, bildsal. Du får lära dig att hantera världens bästa funktionsmaterial – ull, och göra egna sittunderlag, tofflor, konstverk eller spinna eget garn. Anmäl till: Tiina Vinter 073-6279676. tiina.vinter@sh.se

"Schyssta grejer i badrumsskåpet" Helgen 12-13 mars

Seminarium på Skeppsholmens folkhögskola inför Årets miljövänliga vecka v.40 "En intensiv helg för dig som vill bli inspirerad och få redskap för att vara med och driva Naturskyddsföreningens kampanj om schyssta produkter i badrumsskåpet. Kan ett schampo vara bra eller dåligt för dig och för planeten? Vad betyder miljömärkningen på flaskan? På riksupptakten laddar vi för att föra ut budskapet under kampanjen. Info & anmälan: Linda Nethercott, 070-840 2712.

Årsmöte

Tisdag 15 mars kl. 18.30-21.00
Kvarnhjulet, Pluggv. 6 Hus C Kaféet. Årsmötesbestyr. Därefter visar vi dokumentärfilmen "Dela är det nya äga", som knyter an till Naturskyddsföreningens årsbok: "Ägodela". **Gott fika serveras. Välkommen!** Vi är särskilt nyfikna på våra nya medlemmar!
Info: solveig.dahl10@gmail.com, 070-350 11 39

Gårdsbesök på "mjölkfabriken" i Åva Lör. 2 april, Sön. 10 april & Sön. 8 maj Tid: 13.00-15.00.

Gården ligger i Tyresö kommun men nås via Haninge. Träffa kor, kalvar, får

och lamm på Åva gård. Korna går fritt i den moderna ladugården där en helautomatisk mjölkrobot tar hand om mjölkningen. Pris: 120 kr per vuxen (kontant), 2 barn följer med gratis. **Föranmälan till naturum, Tyresta, 08-745 33 94. Hemsida: www.tyresta.se. E-post info@tyresta.se**

Grodornas vårkonsert i Kolardammarna

Torsdag 14 april kl. 20.00

Vi möts på parkeringen vid Fårdala rid-skola. **Grodexpert Pär Brännström** tar oss med på konsert med de sjungande groddjuren och visar oss hur de ser ut och lever. Stövlar, ficklampa och varma kläder rekommenderas! Kul för hela familjen! Info: Madelene Tillbom, 070-9907963.

Klädbytdag

Lördag 16 april kl 13-15 i Biblioteket, Tyresö C. Ett roligt sätt att förnya garderoben. Lämna in max 5 st hela och rena plagg - dam, herr, barn. Byt till dig "nya". Presentation av nya årsboken "Ägodela". Kontakt: AnnJeanette 0709-80 67 63.

"Café planet"

Onsdag 20 april kl. 18-19.30

Vi träffas på Biblioteket Tyresö C. **Tema: Ägodela.** Köp mindre- få tillgång till mer. Vi visar dokumentärfilmen: "Dela är det nya äga" på 23 minuter. Vad och hur skulle vi kunna ägodela i Tyresö? Vi samtalar om detta över en kopp kaffe/te. Hjärtligt välkommen! Kontakt: Solveig Dahl, 070-350 11 39.

Natursnoksledarutbildning i Tyresö

1-2 dagar under våren

Vi håller till på Alby Friluftsgård!

Anmälan & info: Anna-Mia Bergkvist,
070-19 17 187, anna-mia.bergkvist@live.se

Vi håvar småkryp i Albysjön

Söndag 15 maj kl.11-13

(se sid 6)

Stadsodling i växthus

Lör. 23 april & Ons. 11 maj kl. 13-14

Plats: Berga Naturbruksgymnasium.

I framtidens städer behöver vi närproducerera våra grönsaker. I Haninge planeras en takodling på bussgarage. Vid Berga pågår ett forskningsprojekt där man visar hur livsmedel kan odlas i slutna system som kan placeras nästan var som helst. Ansvarig: bjorn.oliviusson@haninge.se . www.energi-miljo.se/artikelem/vaxthus-for-stan/

Skogspromenad

Söndag 24 april kl. 14-16

Promenad i Alby naturreservat med skogens gratistjänster i fokus. Upptäck skogens spännande liv bland träd och stubbar. Guidar gör Tiina Vinter, skogsekolog. Samling vid Naturens rum, Alby Friluftsgård. Ta gärna med fika!

Kontakt: tiina.vinter@sh.se 073-6279676

Fågelsångkväll

Torsdag 12 maj kl. 18.30-20

Fågelsångkväll vid Alby Friluftsgård. Vi lär oss känna igen hur Bofinken "Knut" sjunger och kanske Grönsångaren eller Svarthättan som sjunger så fylligt i lövsalen. Fågelkännaren Åke Wansölin guidar oss i fågelsången denna vårkväll. Inga förkunskaper behövs! Ta gärna med fika! Samling vid Naturens rum, Alby Friluftsgård.

Kontakt: Solveig Dahl, 070- 3501139

Solenergiseminarier

- Onsdag 11 maj kl. 18-19.30 i Sickla i Lambertrummet (ca 50 platser) Dieselverkstaden, Marcusplatsen 17, Nacka
- Onsd 18 maj kl.18-20 i Folkets Hus i Huddinge Centrum.

Vill du kunna producera din egen sol-el?

Här ges möjlighet att få reda på vilka möjligheter som finns. Kommunen vill uppmuntra användningen av förnyelsebara energikällor. Energi- och klimatrådgivningen bjuder in till kostnadsfria seminarier. Kom och lyssna på när experten Lars Andrén berättar om solenergi för villaägare och bostadsrättsföreningar. Info: Joanna Weiss, Energi- och klimatrådgivare i Tyresö och Haninge kommuner 08-535 365 34

Ängsslåtter Ahlstorp

Lördag 20 augusti

Under dagen hålls det slåtterkurs. Liar och räfsor finns att låna, men ta gärna med egna om du har. Efter slåtter och hässjning bjuder vi på fika och bullar. Kul för hela familjen! Kontakt: Jonas Hedlund, jonas.hedlund@tyreso.se, 070 169 82 19.

Tidsresa till ängsslåtter

Lördag 20 augusti (se sid 6)

Besök i Kohagen

Slutet av augusti (se sid 6)

Tyresöfestivalen vid Kvarnhjulet

Lördag 3 september kl. 12-17

Tema: Närproducerad och ekologisk mat och sol-el. Vill du engagera dig i något av detta? Välkommen att kontakta Solveig Dahl, 070-350 11 39.

Upptakt - Miljövänliga veckan

Tisdag 6 sept kl. 18.30

"Schyssta grejer i badrumsskåpet" blir temat på höstens miljövänliga vecka v.40. Välkommen att lära dig mer och delta i Upptaktskväll, en slags kick-off, på Naturskyddsforeningens rikskansli Åsögatan. Anmäl till solveig.dahl10@gmail.com eller 070-3501139

Natursnokarna

Natursnokarna är samlingsnamnet på Naturskyddsföreningens familjeverksamhet. Natursnokarna vänder sig i första hand till barn och deras familjer. Syftet är att inspirera barnen att njuta av och uppskatta naturen.

Vinterekologi - Hur gör djuren för att överleva vintern?

Lördag 12 mars, kl. 11 - 13

Samlingsplats: Vid Naturens rum, Alby friluftsgård. Vi leker lekar, letar smådjur och spanar efter fåglar vid fågelbordet uppe i skogen. Medtag matsäck och varma kläder. Det finns kikare att låna men tag gärna med egen om du har. Jonas Hedlund, lärare Tyresö Naturskola, är med oss! Passar barn från 5 år!

Vi håvar småkryp i Albysjön

Söndag 15 maj, kl. 11 - 13

Samlingsplats: Alby friluftsgård. Vi letar småkryp vid Albysjön och håvar smådjur i vattenbrynet. Ta med eget fika. *Ingen avgift.* Passar hela familjen!

Tidsresa till ängsslätter vid Ahlstorp

Lördag 20 augusti, kl. 11

Samlingsplats: Uddby gård
Vi flyttar oss tillbaka i tiden och får känna på hur det var att vara barn under höslåtttern förr i tiden. Tillsammans åker vi hästskjuts till Ahlstorp där vi hjälper till. Där äter vi också medhavd fika innan färden går åter till Uddby gård. *Ingen avgift.* Passar hela familjen!

Besök i Kohagen

Augusti. Kolla datum på vår hemsida. Vi hälsar på de nya kossorna i hagen på Uddby gård, och lär oss hur många magar de har och vad de gör på dagarna. Vi samlas på planen utanför Uddby kafé. Ta med fikakorgen den som vill, Uddby Café har också öppet. Passar hela familjen! *Ingen avgift.*

Kontaktpersoner:

Anna-Mia Bergkvist, 070-19 17 187

anna-mia.bergkvist@live.se

Helena Hartzell, 08-93 86 42

helena.hartzell@telia.com

Se mer information på hemsidan!

Dyviks Lövängar

Program 2016

Du är mycket välkommen att delta i årets verksamhet - antingen Du vill lära Dig mer om kulturlandskapets traditionella vård och ekologi eller om Du bara vill få meningsfull och trevlig motion genom en aktiv miljövårdsinsats. Det blir nu 30 år sedan arbetsgruppen började återställa det mycket artrika och vackra lövängsområdet.

Samling vid redskapsboden väster om Dyviksmaren. Redskap finns på plats. Medtag arbetshandskar. Arbetet på lövängarna sker på egen risk för deltagare över 18 års ålder. För yngre deltagare sker arbetet under målsmans/lärares ansvar. **Kontakter: Harald Berg 08-770 70 61 eller Ulf Johansson 08-712 09 68.**

Lördag 23 april kl. 10: **Fagning**

Nedfallna kvistar och grenar räfsas ihop tillsammans med löv och annan förna till högar som bränns eller komposteras. Syftet är att underlätta slåttern, minska mossbildningen och att påverka näringsbalansen så att ängsflo-ran gynnas. Medtag förtäring och dryck.

Lördag 11 juni kl. 10: **Förslåtter**

Hög vuxen vegetation (vass och hög vuxna gräs) slås med lie och räfsas undan. Syftet är att gynna spädare och mer lågvuxna och konkurrenssvaga arter. **En presentation av lövängarna för intresserade sker kl 10.** I anslutning till lunchen kl. 12 presenterar förenings räfsmakare KG Junetoft olika modeller av **mans- och kvinnorräfsor**. Efter lunchen blir det en **blomstervandring i området**. Medtag förtäring – inklusive mycket vätska om det är varmt.

Lördag 23 juli kl. 10: **Slåtter**

Ängarna slås med lie och höet räfsas ihop och forslas bort. Instruktion för den som önskar veta hur man hanterar en lie. **Spelmansmusik** i gammal god tradition! Cirka klockan 11 ges

en allmän **nybörjar-introduktion om liehantering** och verksamheten i övrigt. Föreningen bjuder på traditionsenlig **slåtterlunch kl 12.**

Lördag 6 augusti kl. 10: **Slåtter**

De ängspartier slås, som vi inte hann med den 26 juli. Instruktion för den som önskar veta **hur man hanterar en lie**. I anslutning till lunchen berättar biologen Ulf Johansson om **"Ängsflo-rans utveckling på Dyviks Lövängar sedan 1984"**. Föreningen bjuder på traditionsenlig **slåtterlunch kl 12.**

Lördag 3 september kl. 10:

Lövtäkt, årsmöte, ev. höstslåtter

Efterslåtter med lie och räfsa av vissa hög vuxna partier som djuren inte betat av. Traditionell hamling och lövtäkt av några askar och andra lövträd. Årsmötet hålles i anslutning till lunchpausen. Medtag förtäring.

Lördag 1 oktober kl. 10: **Höstarbete**

Gallring och röjning av träd, buskar och sly för att få en bättre balans mellan ljus och skugga på ängarna. Eldning av ris om vädret tillåter. Medtag förtäring och dryck. I anslutning till lunchen kommer förenings räfsmakare K-G Junetoft att **lotta ut en höräfsa** bland de som är närvarande.

**Arbetsgruppen
Dyviks Lövängar**

EKONOMIBREV

Tyresö Naturskyddsförening, c/o Solveig Dahl, Renlavsgången 326, 135 35 TYRESÖ

Skicka din e-postadress till oss på
tyreso@naturskyddsforeningen.se
så får du påminnelse om våra aktiviteter.

Naturens rum

Naturens rum, som varit stängt under vintern för husrenovering, öppnar igen under våren med förnyade naturmiljöer och ny **fyrbent innevärdare med vacker svans**. Välkomna! **Öppet lördagar och söndagar kl 10-16**. Naturens rum ligger på Alby friluftsgård.

Studie
främjandet

Våra aktiviteter
arrangeras
i samarbete med
Studiefrämjandet

Så här blir du medlem i Naturskyddsföreningen

Anmäl per telefon: 08-702 65 77, mån - tor, kl 9-11.30, 12.30-14.

E-post: medlem@naturskyddforeningen.se eller besök www.naturskyddforeningen.se

Medlemskap 295:-
eller autogiro 24 kr/mån

Familjemedlemskap 356:-
eller autogiro 30 kr/mån

**Ungdomsmedlemskap
195:-** (under 25 år)
eller autogiro 16 kr/mån

Naturskyddsföreningen
Tyresö